

WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W ROKU SZKOLNYM 2017/2018

HISTORIA

KURATORIUM OŚWIATY
w Katowicach

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 16 stron (zadania 1-21).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” **bezpośrednio na arkuszu**.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
8. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNIKA

--	--	--	--

Etap: rejonowy

Czas pracy:
90 minut

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	3	4	3	2	2	3	3	4	4	3	3	3	3	4	2	4	1	2	4	2	1	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																						

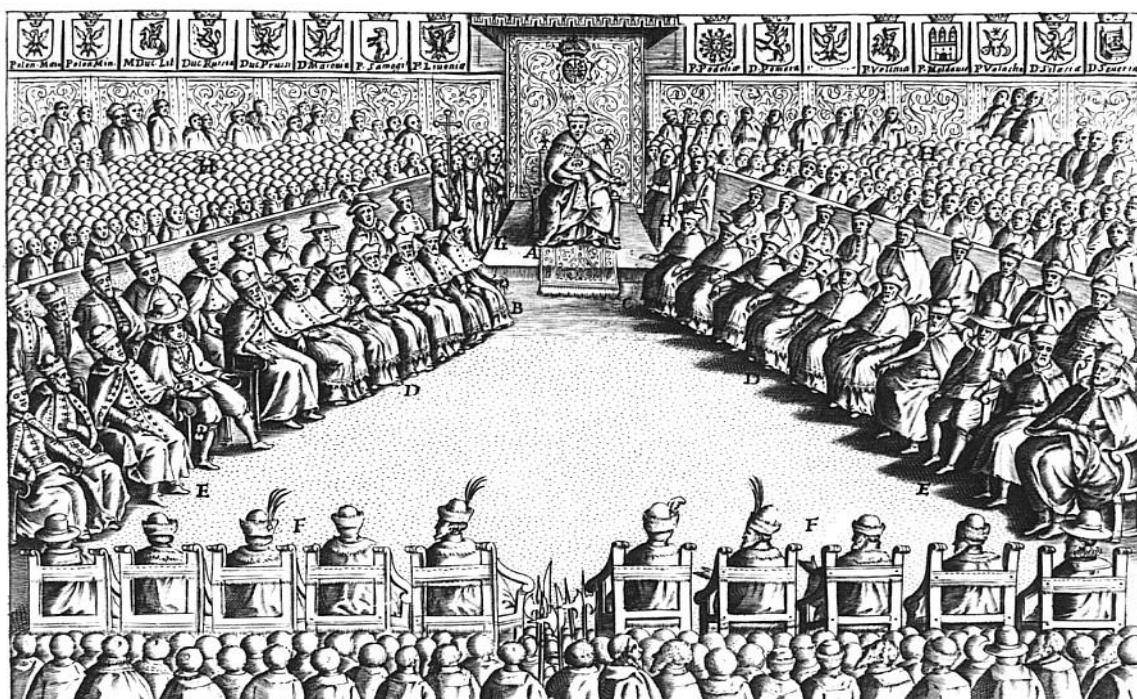
Liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego etapu: 51

Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –
3. Członek komisji weryfikujący pracę –

Zadanie 1. (3p.)

Na podstawie zamieszczonej ilustracji oraz wiedzy własnej, podaj nazwy trzech stanów sejmujących w Rzeczypospolitej XVI w.

A. Sacra Regia Maestas. B. Archiepis. Gnesnen. Primas Regni. C. Archiepis. Leopoliensis. D. Episcopi Senatores. E. Palatini, Castellani, Senatores. F. Magistratus et Officiales Regni et Magni Ducatus Lithuaniae. Senatores. G. Officiales Curiae Aulicae et Secretarii R. S. M. H. Nobiles Regni et Mag. Duc. Lith. *Jacobus Laurer 1622. Roma in Privilegio Summi Pontificis*

T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Czasy nowożytne*, Toruń 2004, s.104.

.....

.....

.....

Zadanie 2. (4p.)

Na podstawie lektury *Zygmunt I Stary* Wojciecha Chorażyczewskiego, uzupełnij poniższe zdanie odpowiednimi informacjami.

Zygmunt I Stary zanim zasiadł na litewskim i polskim tronie otrzymał od swojego brata [imię] godność namiestnika Łużyc i [nazwa terytorium] oraz dwa księstwa w samodzielne władanie: i [nazwy księstw] .

Zadanie 3. (3p.)

Na podstawie lektury *Zygmunt I Stary* Wojciecha Chorażyczewskiego podaj imiona trzech żon Zygmunta II Augusta.

upload.wikimedia.org (dostęp: 20.11.2017).

.....

.....

.....

Zadanie 4. (2p.)

Na podstawie zamieszczonego tekstu dotyczącego teorii heliocentrycznej podaj odpowiednie informacje.

Dostatecznie jasno, Ojciec Święty, zdaje sobie sprawę z tego, że znajdują się ludzie, którzy gdy tylko posłyszają, iż w tych moich księgach [...] przypisują jakieś ruchy kuli ziemskiej, zaraz podniosą krzyk, że należy mnie wraz z takim przekonaniem potępić [...]. I jakkolwiek wiem, że myśli uczonego są niezależne od sądu ogółu – ponieważ dążeniem uczonego, o ile tylko ludzkiemu rozumowi pozwala na to Bóg, jest szukanie we wszystkim prawdy – mimo to jestem zdania, że poglądów zgoła różnych od uznanej prawości należy się wystrzegać [...].

T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s.201.

A. Podaj imię i nazwisko uczonego, którego uważa się za twórcę wskazanej wyżej teorii.

.....

B. Podaj tytuł dzieła, którego autorem jest wskazany powyżej naukowiec.

.....

Zadanie 5. (2p.)

Po zapoznaniu się z fragmentem *Artykułów henrykowskich*, wymień dwa przykłady zobowiązań, jakie nałożyła szlachta na królów elekcyjnych.

My, Rady Stanu, szlachta i rycerstwo Królestwa Polskiego, narodów polskiego i litewskiego, niemniej z Rusi, Prus, Żmudzi, Mazowsza Inflant, tudzież ze wszystkich innych prowincji i ziem do tej Rzeczypospolitej należących, to sobie głównie niniejszym pismem czyli dyplomem zastrzegamy, aby przyszły nasz książę i pan świeżo przez nas obrany był obowiązany dać nam przywilej czyli pismo, przez które by niżej wyrażone artykuły zawierające w sobie pewne nasze prawa i prerogatywy zostały uznane i zatwierdzone, a to w sposób następujący: [...]

Iż za żywota naszego my i potomkowie nasi królowie polscy [...] nie mamy mianować ani obierać, jakiego składać żadnym sposobem ani kształtem wymyślonym króla, na państwo sukcesora naszego sadzać, a to dlatego, aby zawdy wiecznymi czasy po zejściu naszym i potomków naszych wolne obieranie zostawało wszem stanom koronnym; dla czego i tytułu dziedzica używać nie mamy ani potomkowie nasi królowie polscy. [...]

A w sprawach koronnych, które się dotyczyć będą osoby naszej i dostojęństwa naszego, poselstw do krajów cudzych wysyłanych i cudzych także poselstw słuchania i odprawowania, wojsk jakich albo żołnierzy zbierania albo przyjmowania, my i potomkowie nasi nie zaczynać i czynić nie mamy bez rady rad koronnych obojga narodu, spraw sejmowi należących w niczym nie naruszając [...].

T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Czasy nowożytne*, Toruń 2004, s.105-106.

.....
.....

Zadanie 6. (3p.)

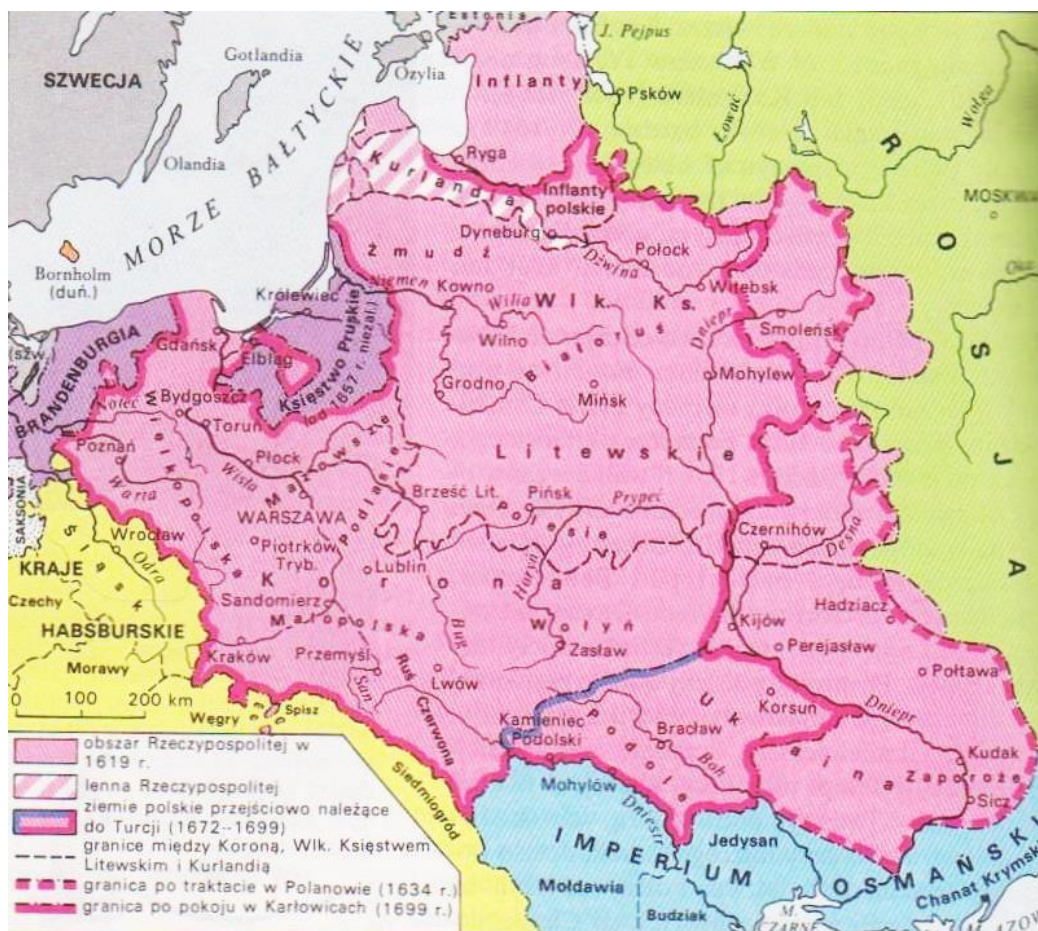
Na podstawie lektury *Jan Sobieski i Marysieńka* Iwony Kienzler i poniższego cytatu z listu Jana III Sobieskiego, uzupełnij brakujące informacje.

Bóg i Pan nasz na wieki błogosławiony dał zwycięstwo i sławę narodowi naszemu, o jakiej wieki przeszłe nie słyszały [...].

- A. Miejsce zwycięstwa, o którym pisze w swoim liście król -
- B. Data roczna opisanego zwycięstwa -
- C. Osoba, do której kierowany był list -
[imię lub pełniona funkcja].

Zadanie 7. (3p.)

Na podstawie poniższej mapy oraz wiedzy własnej uzupełnij tabelkę. Wpisz w tabelce sąsiadów Polski, którzy dokonali zajęcia wymienionych ziem.

Na podstawie T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Czasy nowożytne*, Toruń 2004, s.82-83.
kz1.pl (dostęp: 18.11.2017).

	Nazwa zajętych czasowo lub na stałe ziem Rzeczypospolitej	Państwo zajmujące terytoria Rzeczypospolitej
A	Inflanty	
B	Podole	
C	Ziemia smoleńska	

Zadanie 8. (4p.)

Wydarzeniom w tabeli przyporządkuj postaci, z którymi są związane. Jedna z postaci nie pasuje do żadnego z wydarzeń.

	Wydarzenie	Cyfra
A	Potop szwedzki	
B	Pierwsza wolna elekcja	
C	Hołd pruski	
D	Bitwa pod Kircholmem	

1. Zygmunt I Stary
2. Henryk Walezy
3. Tadeusz Rejtan
4. Stefan Czarniecki
5. Jan Karol Chodkiewicz

Zadanie 9. (4p.)

Podaj nazwy formacji wojskowych przedstawionych na ilustracjach. Do każdej z nich podaj jeden przykład bitwy, w której wzięła udział.

upload.wikimedia.org (dostęp: 20.11.2017).

upload.wikimedia.org (dostęp: 20.11.2017).

A. Nazwa

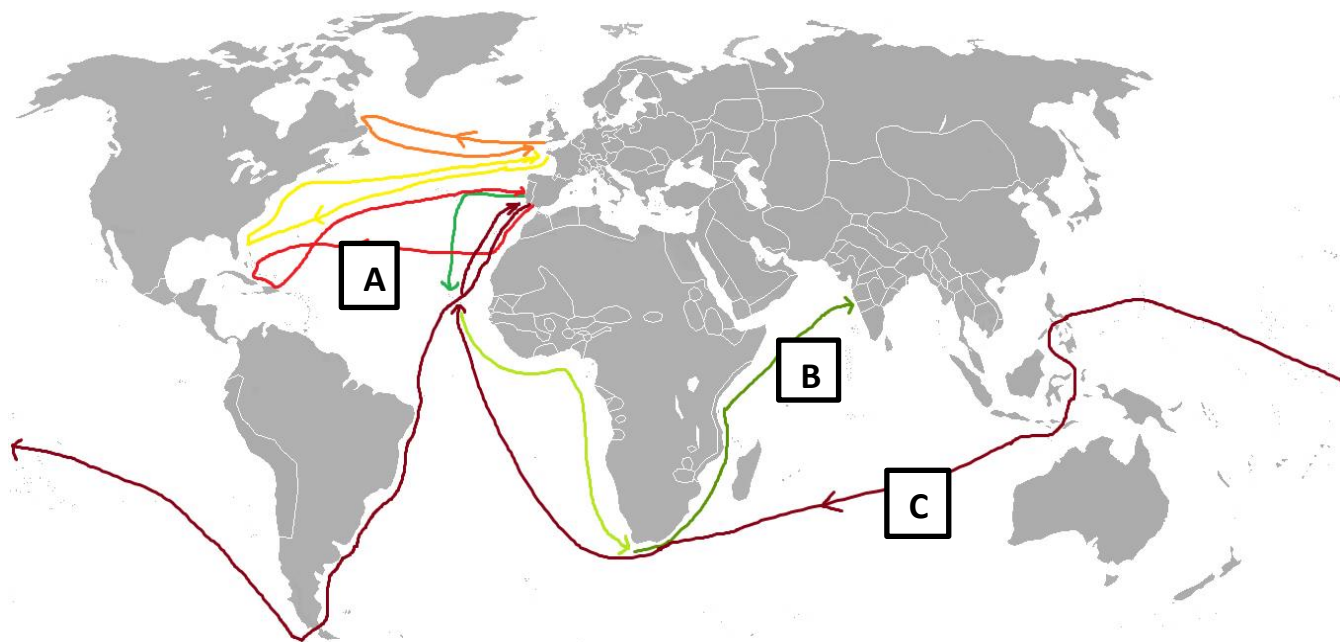
B. Bitwa

C. Nazwa

D. Bitwa

Zadanie 10. (3p.)

Na podstawie poniższej mapy oraz wiedzy własnej uzupełnij tabelkę, dopasowując trasy wypraw odkrywców w XV i XVI w. do odpowiednich postaci. Wybierz trzy poprawne nazwiska spośród czterech wymienionych.

upload.wikimedia.org (dostęp: 20.11.2017).

Amerigo Vespucci, Krzysztof Kolumb, Ferdynand Magellan, Vasco da Gama

Trasa wyprawy	Odkrywca – podróżnik
A	
B	
C	

Zadanie 11. (3p.)

Podaj trzy skutki wielkich odkryć geograficznych dla ziem odkrywanych przez Europejczyków.

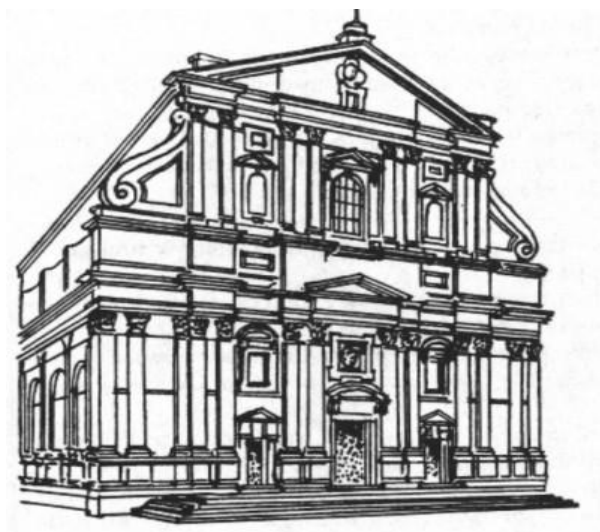
.....

.....

.....

Zadanie 12. (3p.)

Do przedstawionych na ilustracjach budowli dopisz odpowiednie nazwy stylów architektonicznych.

docplayer.pl (dostęp: 4.11.2017).

A.

www.wikimedia.pl (dostęp: 4.11.2017).

B.
.....

www.narodowy.pl (dostęp: 4.11.2017).

C.

Zadanie 13. (3p.)

Na podstawie zamieszczonej ilustracji i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

upload.wikimedia.org (dostęp: 20.11.2017).

A. Podaj nazwę wydarzenia przedstawionego na ilustracji.

.....

B. Podaj datę roczną wydarzenia przedstawionego na ilustracji.

.....

C. Podaj pełne imiona władcy, który uczestniczył w tym wydarzeniu i został uwieczniony na obrazie.

.....

Zadanie 14. (4p.)

Na podstawie ilustracji i wiedzy własnej wykonaj poniższe polecenia.

pl.wikipedia.org (dostęp: 4.11.2017).

A. Podaj nazwę wydarzenia, do którego nawiązuje powyższa ilustracja.

.....

B. Podaj rok, w którym to wydarzenie miało miejsce.

C. Wymień nazwy państw, sąsiadów Polski, których władcy zostali przedstawieni na ilustracji.

.....

D. Podaj imiona i nazwisko rodowe władcy, który władał wtedy w Polsce.

.....

Zadanie 15. (2p.)

Na podstawie poniższego tekstu wykonaj polecenia.

Juliusz Ruggieri o handlu polskim

Polska prowadzi handel nie tylko z sąsiadami, lecz i z odleglejszymi krajami. Całe atoli prawie handlu tego skupienie jest w Gdańsku, porcie nad Morzem Bałtyckim, należącym do króla polskiego. W miesiącu sierpniu odbywa się tu wielki jarmark od św. Dominika czternaście dni i dłużej trwający, na który zbierają się Niemcy, Francuzi, Flamandy, Anglicy, Hiszpanie, Portugalczycy, i wtedy zawija do portu 400 okrętów naładowanych winem francuskim i hiszpańskim, jedwabiem, oliwą, cytrynami, konfiturami i innymi płodami hiszpańskimi, korzeniami portugalskimi, cyną i sukrem angielskim. Zastają w Gdańsku magazyny pełne pszenicy, żyta i innego zboża, lnu, konopi, wosku, miodu, potażu, drewna do budowy, solonej wołowiny, i innych drobniejszych rzeczy kupcy rozładowane swoje okręty na powrót ładują, co odbywa w pierwszych ośmiu dniach jarmarku, a w ostatnich ośmiu i przez cały rok przybywają do tego miasta nie tylko kupcy krajowi, ale wiele innych osób dla opatrzenia swych sklepów lub domów w wino, sukna, korzenie i inne potrzebne rzeczy. Zboże zaś i inne płody zbywające od potrzeb krajowych spławiają [Polacy] do Gdańska na wiosnę i sprzedają hurtem kupcom gdańskim, którzy składają je w swych magazynach na następny jarmark, a że oni tylko sami mogą prowadzić ten handel, są niezmiernie bogaci i nie masz miasta, z którego by król Polski mógł mieć więcej pieniędzy.

T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s.182.

A. Wymień trzy towary wymienione w tekście, które **przywożone** były do Polski.

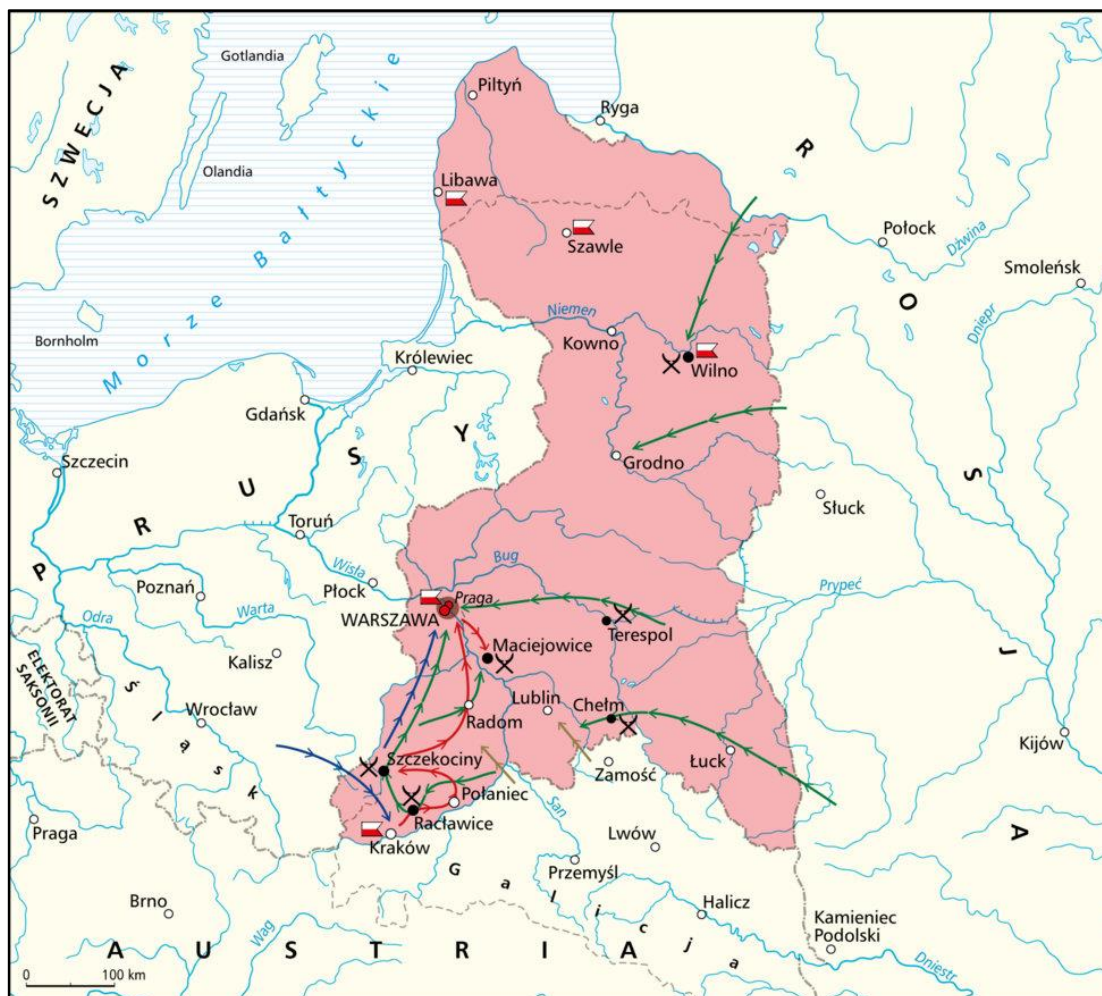
.....

B. Wymień trzy towary wymienione w tekście, które **wywożone** były z Polski.

.....

Zadanie 16. (4p.)

Na podstawie zamieszczonej mapy oraz wiedzy własnej wykonaj polecenia.

<http://wlaczpolske.pl> (dostęp: 20.11.2017).

	Zdanie	Prawda/Fałsz
A	Mapa przedstawia terytorium Rzeczypospolitej po II rozbiorze Polski.	
B	Na mapie znajduje się miasto, w którym na czele powstania narodowego stanął Jan Kiliński.	
C	Bitwy zaznaczone na mapie miały miejsce w roku 1792.	
D	Na mapie znajduje się miejscowość, w której ogłoszono 24 marca rozpoczęcie insurekcji kościuszkowskiej.	

Zadanie 17. (1p.)

Wydarzenia w tabelce uszereguj w kolejności chronologicznej od 1 do 4. Cyfrą 1 oznacz wydarzenie najwcześniejsze a cyfrą 4 najpóźniejsze.

	Wydarzenie	Cyfra
A	Początek Sejmu Wielkiego.	
B	Trzeci rozbiór Polski.	
C	Koronacja Jana III Sobieskiego na króla Polski.	
D	Zygmunt I Stary zasiada na tronie Polski.	

Zadanie 18. (2p.)

Przeanalizuj dane statystyczne i wykonaj polecenia.

Tabela. Zaludnienie Wielkopolski, Małopolski i Mazowsza w latach 1580–1700.

Rok	Liczba mieszkańców w tysiącach	Liczba mieszkańców na km ²
1580	3100	21,3
1650	3830	26,3
1660	2900	19,9
1700	3250	22,3

Na podstawie: A. Mączak, *Problemy gospodarcze, [w:] Polska XVII wieku*, Warszawa 1977, s. 95.

A. Podaj rok, w którym zaludnienie Wielkopolski, Małopolski i Mazowsza było najmniejsze.

.....

B. Podkreśl właściwą odpowiedź.

Wydarzenie, które miało wpływ na zaludnienie tych ziem we wskazanym przez Ciebie roku to

1. wojna trzynastoletnia
2. ostatnia wojna z Zakonem Krzyżackim
3. potop szwedzki
4. powstanie kościuszkowskie

Zadanie 19. (4p.)

Na podstawie fragmentu *Konstytucji 3 maja* i wiedzy własnej wskaż czy poniższe zdania zawierają informację fałszywą czy prawdziwą.

I. Religia panująca.

Religią narodową panującą jest i będzie wiara święta rzymska katolicka, ze wszystkimi jej prawami [...]. Że zaś taż sama wiara święta przykazuje nam kochać bliźnich naszych; przeto wszystkim ludziom, jakiegokolwiek bądź wyznania, pokój w wierze i opiekę rządową winniśmy; i dla tego wszelkich obrządków i religii wolność w krajach polskich, podług ustaw krajowych, warujemy¹. [...]

V. Rząd czyli oznaczenie władz publicznych.

Wszelka władza w społeczności ludzkiej początek swój bierze z woli narodu. Aby więc wolność obywatelską, porządek społeczności i całość państw Rzeczypospolitej na zawsze zabezpieczyć; trzy władze rząd narodu polskiego składać powinny i z woli prawa niniejszego na zawsze składać będą; to jest: władza prawodawcza w stanach zgromadzonych; władza najwyższa wykonawcza w królu i straży, i władza sądownicza w juryzdykcjach na ten koniec ustanowionych lub ustanowić się mających.

VI. Sejm czyli władza prawodawcza.

Sejm czyli stany zgromadzone, na dwie izby dzielić się będą: na izbę poselską i na izbę senatorską, pod prezydencją króla. [...]

Wszystko i wszędzie większością głosów decydowane być powinno. Przeto liberum veto, konfederacje wszelkiego gatunku i sejmy konfederackie, jako duchowi niniejszej konstytucji przeciwne, rząd obalające, społeczność niszczące, na zawsze znosimy.

VII. Król, władza wykonawcza.

[...] Zawarowawszy przeto wolnemu narodowi polskiemu władzę praw sobie stanowienia i moc baczności nad wszelką wykonawczą władzą, oraz wybierania urzędników do magistratur: władzę najwyższego wykonania praw królowi w radzie jego oddajemy, która to rada Strażką Praw zwać się będzie.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych*, Czasy nowożytne, Toruń 2004, s.108.

1. Warujemy – gwarantować np. prawa; stać na straży np. praw.

	Zdanie	Prawda/Fałsz
A	W Konstytucji 3 maja liberum weto zostało zniesione, jako bardzo niekorzystne i szkodliwe dla państwa.	
B	Akt konstytucyjny wprowadzał w Rzeczypospolitej trójpodział władzy.	
C	Izba senatorska była jedną z części władzy prawodawczej.	
D	Według Konstytucji 3 maja król nie uczestniczył w rządzeniu państwem.	

Zadanie 20. (2p.)

Do podanych w tabelce opisów dopisz odpowiadające im pojęcia.

	Wyjaśnienie	Pojęcie
A	Powołanie pod broń, w razie zagrożenia kraju, obywateli zdolnych do noszenia broni ze stanu rycerskiego i szlacheckiego.	
B	Tytuł nadany Tadeuszowi Kościuszcze po objęciu przez niego dowództwa nad powstaniem narodowym.	

Zadanie 21. (1p.)

Na podstawie ilustracji oraz wiedzy własnej nazwij przedstawiony na ilustracji stan społeczny dawnej Rzeczypospolitej.

upload.wikimedia.org (dostęp: 4.12.2017).

Nazwa stanu:

Brudnopis